

Wensen en grenzen bij de geneeskunde

CEG signalement van Gezondheidsraad & RVZ

7 februari 2013

Aanleiding

- **Context:**
 - Marktwerving in zorg
 - Focus op de patiënt
- **Gevolgen:**
 - Meer mondige patiënten
 - Meer aanbod van (niet noodzakelijke) zorg
 - Toename “wensgestuurde” verzoeken van patiënten

Werkdefinitie wensgeneeskunde

Werkdefinitie wensgeneeskunde

- gebruik van *biomedische kennis, vaardigheden en technieken*
- in medische context uitgevoerd door medische *professionals*
- op *verzoek* van patiënt of zorgconsument
- om beter te presteren, mooier te worden of geruststelling te bewerkstelligen.

Waarom over 'wensen en grenzen'?

- **Doelen wensgeneeskunde buiten terrein traditionele geneeskunde**
- **Verschuiving binnen geneeskunde in richting patiënt- en wensgestuurde geneeskunde**
- **Roept ethische en beleidsmatige vragen op**

Ethische en beleidsmatige vragen in relatie tot de patiënt (1):

Zelfbeschikkingsrecht **patiënt**: hoeveel eigen verantwoordelijkheid patiënt hoort daarbij?

Patiënt – **arts/zorgverlener**: *dienstverlener*?

- Weldoen en niet-schaden: wie bepaalt?
- Autonomie van de patiënt, versus (professionele) autonomie arts
- ‘Doctor knows best’ of ‘u vraagt wij draaien’?

Ethische en beleidsmatige vragen vanuit perspectief patient (2)

Patiënt – **zorgverzekeraar**: *vergoeden* van niet medisch noodzakelijke zorg buiten basispakket?

Patiënt – **overheid**: *ingrijpen* om

- patiënt te beschermen (kwaliteit)
- toegankelijkheid (beschikbaarheid artsen)
- betaalbaarheid van zorg te garanderen; vervolgcosten, rechtvaardige verdeling?

Voorbeelden: reguliere zorg

- ***Reguliere circuit:***
 - **Beta-blokker bij het rijexamen**
 - **Corticosteroïde crème om bleker/egaler te worden**
 - **Invriezen eicellen op sociale indicatie**
 - **Keizersnede op verzoek**
 - **Onnodige diagnostiek**
 - **Plastische chirurgie om esthetische redenen**

Voorbeelden: commerciële circuit

- ***Commerciële circuit:***
 - **Esthetische plastische chirurgische ingrepen (bijvoorbeeld liposuctie, facelift, borstvergroting etc)**
 - **Cosmetisch fillers, etc.**
 - **Onnodige diagnostiek op verzoek**

Discussie over voorbeelden wensgeneeskunde

- 1. Voorbeelden voor u herkenbaar?**
- 2. Weet u nog andere voorbeelden van wensgeneeskunde ?**
- 3. Focus op ‘grijze gebieden’?**

Casus om te bespreken:

- **Labia correctie:**
 - **Relatief eenvoudige ingreep**
 - **Steeds meer vraag**
 - **Oorspronkelijk alleen bij (pijn)klachten, nu ook esthetisch**
 - **Invloeden van de media:**
 - **Verandering van wat 'normaal' gevonden wordt**
 - **Onbekendheid met normale anatomie van vagina**
 - **Taboe op plastische chirurgie wordt minder**
 - **Kan uitgevoerd worden door gynaecoloog en plastisch chirurg**

Casus om te bespreken:

- **Eicellen invriezen om sociale redenen:**
 - **Hyperstimulatie eierstokken, eicelpunctie en vitrificatie**
 - **Later eicellen ontdooien, bevruchten en (hopelijk) terugplaatsen**
 - **Technisch complex**
 - **Belastende behandeling**
 - **Niet erg effectieve behandeling**
 - **Op verzoek van vrouwen:**
 - **Zonder partner**
 - **Carrière gaat voor**
 - **Anders, nl...**

